

HRADEČANKA Třetí nejstarší chata v Horní Malé Úpě je ukázkou citlivé rekonstrukce. Díky ní zde vznikl luxusní horský hotýlek s nejvýše položenou italskou restaurací u nás.

Svobodymyslným NA STOPĚ

Po Krkonoších můžete putovat s různorodou motivací. Někdo chce zažít východ Slunce na Sněžce, jiný by rád slyšel tokání vzácného tetřívka. A my? Mimo zmiňovaného nás zaujaly i někdejší turistické výboje lidí s povahou blížící se spíš větru než trávě...

KOMIKS Zastavení na Stezce chartistů vám zpestří informační tabule, jež jsou na hony vzdálené heroizaci...

FOTO XXXXXXX

Nejspíš jste i vy už někdy dříve na Sněžku vystoupali, ale možná to máte jako já, že jste na nejvyšší českou horu putovali po nejfrekventovanějších trasách od Luční boudy anebo od Pece pod Sněžkou, navíc v plné sezoně. Když se přede mnou tedy známá zmínila, že se koncem května ještě s pár lidmi chystá na Sněžku směrem od východu s tím, že pokud klapne počasí, mohli bychom na ní zažít i východ slunce, nadšeně jsem byl pro. Na pár kopcích

jsem už měl tu čest si tyhle kouzelné okamžiky vychutnávat, ale na 1 603 m vysoké Sněžce ještě ne, a tak nebylo nad čím váhat.

OD VZNOSNÝCH LESŮ K LOUKÁM S KÝCHAVICÍ

Na jedenapůl denní výšlap vyrážíme z Žacléře, z nejvýchodnější části Krkonošského masivu, kde stojí mimo jiné zámek, který je však v podivuhodném rozpadu, ačkoliv se už řadu let nachází v soukromém vlastnictví. Mimochodem v Žaclěři navštěvoval

1/ NEBESKÉ NADĚLENÍ Mezi hřbitovem a kostelem v Malé Úpě jsou od r. 1998 soustředěny trosky stroje Ju-52 **2/ TETŘÍVEK OBEČNÝ** Doma je hlavně ve Skandinávii a na Sibiři, v Krkonoších však bez naší pomoci nepřežije **3/ PIVO HORALŮ** Vaří se ve výšce 1045 m.

TRASU S MÍSTY, KDE SE SCHÁZELI ČEŠTÍ A POLŠTÍ DISIDENTI, PŘIBLIŽUJE I MOBILNÍ APLIKACE MÍSTO PAMĚTI NÁRODA.

německou školu v roce 1900 mladý Josef Čapek a roku 1766 zde hodoval císař Josef II. Právě na jeho počest byla na Rýchorské náměstí v roce 1908 umístěna kamenná stěla s portrétem císaře, plastika vídeňského sochaře Georga Leiska. Jenže v toku času byla stěla přehodnocována, ostatně jsme přece v Česku... A tak se na stěle střídaly všelijaké osobnosti – v r. 1923 podobizna básníka Friedricha Schillera, po II. světové válce komunistického psavce Julia Fučíka, který pak ale musel uvolnit místo J. A. Komenskému... Až se v roce 2005 na své místo vrátila plastika Josefa II.

ÚDOLÍ SPISOVATELŮ A KOPANCE DOBY

Stoupáme hustými smíšenými lesy k osadě Rýchory – tady se kdysi dobývalo zlato, dnes jsou tu největším pokladem i několik set let staré duby a buky, které míjíte v údolí Sněžného potoka. Cestou k Röhrichtovu kříži na dosah chaty Hubertus už ale stromů výrazně ubylo, zato se vylupují stále další louky a paseky. Místa vyšperkované kýchavicí – pozoruhodnou bylinou, jež stvrzuje vyšší nadmořskou výšku a ze které se vyráběl kýchací prášek, který prý při nadměrném užití způsobil, že se dotyčný/á prokýchali až k smrti. Snad, probůh, nečeká i nás, až budeme na konci dne a možná i sil ulehat v Horní Malé Úpě po vyšlápnutí zhruba 17km trasy.

Ve směru k tzv. Rohu hranic ve výšce 944 m n. m. už se naskýtají omračující výhledy do krajiny Česko-polského pomezí. Cestu bratří Čapků lemují hraniční kameny a záhy v dálce taky poprvé spatříme Sněžku. Tato cesta, která nás setrvalým, ale pozvolným stoupáním přibližuje k masivu hory, je na rozdíl od těch „profláknutých“ z jihu a ze západu plná podnětů, které přímo volají po bližším seznámení. Zmíňme aspoň albeřické údolí, kde si po poválečných odsunech německých hospodářů mohli chalupy k rekreaci vybrat naši lidé z vnitrozemí. Jenže odlehlost od záboru odradila nové hospodáře i případné chalupáře, ☹

FOTO XXXXXX

4/ POMEZNÍ BOUDY Už za totality se zde, na strategickém místě Horní Malé Úpy, konaly komunistické sešlosti, které se tu konají dosud. I proto se Disidentská naučná stezka otevírala loni právě tady. **5/ VÝHLEDY** Vyjde-li počasí, ze Sněžky jsou vážně dalekosáhlé. **6/ JELENKA** Další ze zastávek Disidentské naučné stezky a moc příjemná chata, k níž nelze přijet autem, a tak se v okolí daří mimo jiné i jelenům.

1/ NA VRCHOL Že jste nevstali dost časně, a tak východ Slunce ze Sněžky nestiháte? Nebo záměr hatí oblačnost? Nenechte si vzít radost z volnosti a těšte se na podvečer, krásné jsou tu i západy Slunce **2/ SAMI** Tak si Sněžku užijete jen mimo sezonu a hodně brzy ráno.

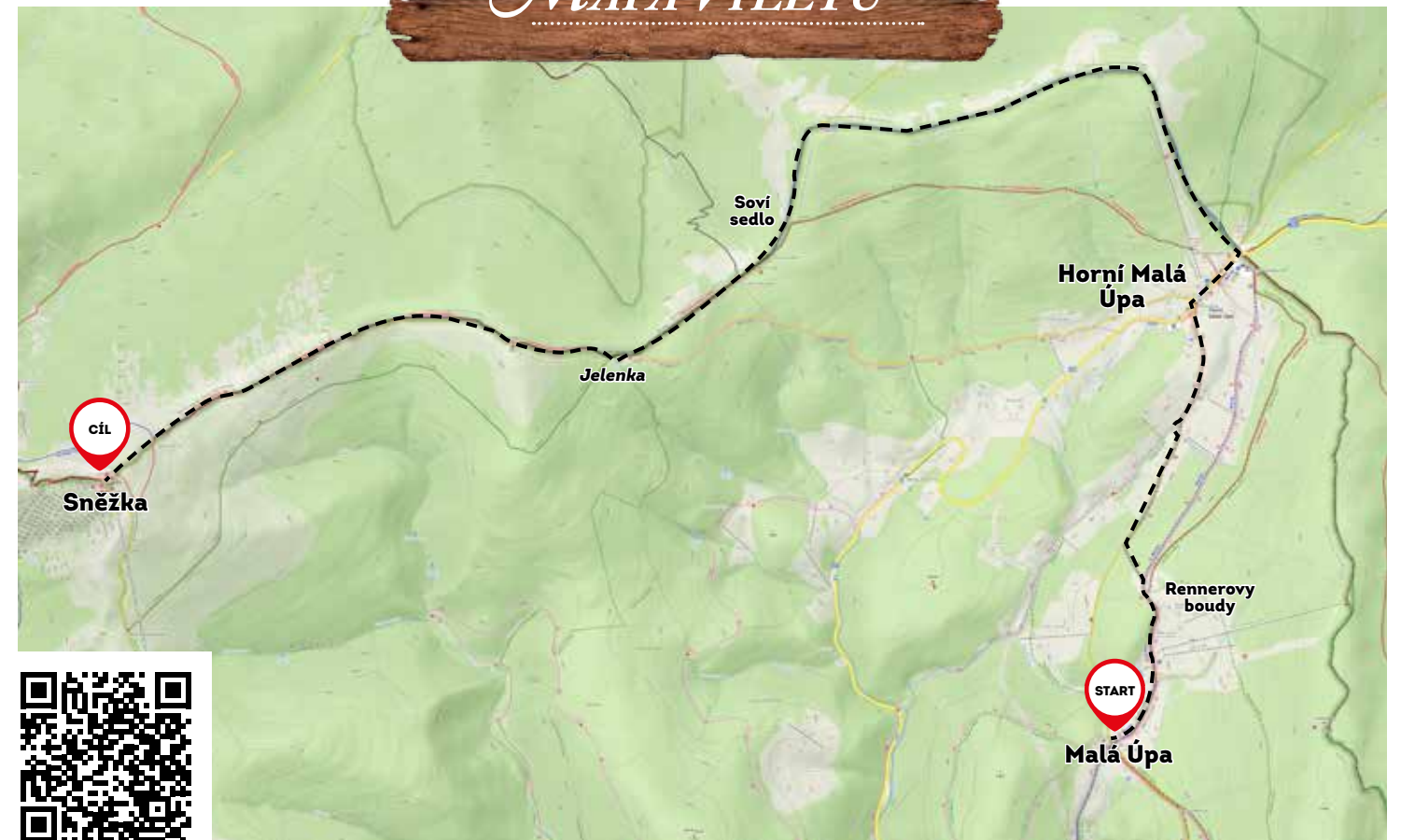

a tak znovuosídlení organizoval Fond národní obnovy, který sto zdejších domů nabídl i Syndikátu českých spisovatelů k vytvoření „spisovatelské vesnice“. Tak se sem dostala i řada spisovatelů, např. A. C. Nor, Adolf Branald a Jiří Marek, autor seriálu Hříšní lidé města pražského, jehož syn Ivan dodnes v podkrovním ateliéru jedné z chaloupek tvoří své obrazy a koláže. A ze zajímavosti vzpomeňme taky jeskyni a osmibokou kamennou věž šachtové vápenky z 19. století. Z ní je dnes v Horních Albeřicích díky stylové dřevěné nástavbě muzeum s příběhy zdejších lidí, které připomínají rozpolcenou historii Krkonoš, Čech a vůbec Evropy. Ostatně před kopanci doby si ani v této krásně odlehle scénérii nemohl být jistý nikdo; třeba zmiňovanému A. C. Norovi komunisté zabavili poslední vydané knihy, jejichž obsah nebyl v souladu s partajními dogmaty, a před recyklací je zachraňoval od dělníků v maršovské papírně.

CO VZEŠLO Z HAVÁRIÍ VŠEHO DRUHU?

Jednou z dominant malebné Malé Úpy je kostel sv. Petra a Pavla, o jehož zřízení se zasloužil zmiňovaný Josef II. Prý se chtěl dozvědět, čím to, že horalé mají tak hezká hospodářství v jinak chudém kraji. Po naléhání dostal odpověď, ale jen za příslib zřízení kostela. Tak zjistil, že si tu všichni přilepšují pašováním zboží ze sousedního Pruska. Horalé si tedy v letech 1789-91 postavili vytoužený kostel, dostali církevní správu a školu, ale brzy taky celní úřad a finanční stráž. I tak však zůstali císaři vděční, což stvrzuje též deska v kostele. K atrakcím Malé Úpy patří taky trosky německého vojenského letadla Junkers 52, které v únoru 1945 transportovalo zraněné vojáky z Vratislavi a ve sněhové bouři narazilo do Sněžky na úbočí Obrího hřebene. Havárii šest mužů přežilo, vyprostili se z troskek a doklopýtali asi 4 km směrem k Růžohorkám. Řadu podivuhodností té události se dozvíte u zbytků troskek stroje vedle zdi hřbitova, kde však hroby obětí havárie nenajdete... Nás zaujaly ještě i jiné, komiksové infotabule, které se váží k novodobější historii této části Krkonoš, již jsou tajná příhraniční setkávání českých disidentů s polskými kolegy v dobách tzv. normalizace 70. a 80. let. Věnuje se jim

FOTO XXXXXXX

PO STOPÁCH SVOBODYMYSLNÝCH Disidentská naučná stezka se z části kryje s trasou, kterou nejspíš budete postupovat k vrcholu Sněžky, pokud zvolíte směr od Malé Úpy. Místo je terén docela náročný na klouby a kolena, zejména v úseku nad Jelenkou, ale trasu běžně zvládají i děti.

Disidentská naučná stezka. Významnou roli při těch akcích hrála čestná občanka Malé Úpy Drahomíra Fajtllová, neboť právě v její chalupě měli zázemí lidé z disentu v čele s Václavem Havlem. Stezka o šesti zastaveních začíná u bývalé celnice, kde je dnes galerie, pokračuje k Rennerovým boudám, kostelu sv. Petra a Pavla, čtvrté zastavení je u chalupy paní Fajtllové, kde policie v r. 1979 zatkla spoluzakladatele Charty 77 Petra Uhla. Dál stezka pokračuje k boudě Jelenka a poslední zastávkou je Soví sedlo. Až budete na některém z uvedených míst nabírat síly k další cestě na Sněžku, dejte si na paměť těch událostí i doušek něčeho ostřejšího. Ostatně, jak stojí i na infopanelech, Václav Havel taky přinesl na schůzku disidentů lahev myslivecké se slovy: „Socialismus s lidskou tváří se v Československu vytvořit nepodařilo, ale kořalka s lidskou tváří v této zemi existuje.“ 🐺

Více informací na: www.pohadkove.krkonoše.eu, www.krkonoše.eu, www.krnap.cz

Co se hodí vědět... K toulkám krajinou Malé Úpy a okolí

*** VÁPENKA** Klíč k půvabnému muzeu v Horních Albeřicích, které má jakoby vitrážová okénka, se dá půjčit v informačním centru v nedalekém Horním Maršově. *** POUTNÍK** Kdyby vám, stejně jako nám, v záplavě barvitých příběhů v muzeu Vápenka vytrávil, zastavte se v chatě Poutník v Horních Lysečínách. Manželé Kozlovi tady v rodinné atmosféře plní gastronomická pomyšlení dětem při pobytech škol v přírodě, ale vrchovatě je splní i náhodným poutníkům.

Tady se cítíte jako na prázdninách u babičky v minulém století. *** (NE)SETKÁNÍ** Úplně první disidentská schůzka na česko-polské hranici se měla uskutečnit na začátku července 1978. Poláci, kteří si mysleli, že Češi na setkání nepřijdou, však nakonec nedorazili. Václav Havel, Anna Šabatová či Jiří Dientsbier čekali na polské kolegy marně. O pár dnů později, u bývalé Obří boudy pod úpatím Sněžky, už ale všechno klaplo. *** TRAUTENBERK** Pivo, které od r. 2015 vaří tento

pivovar v prostorách bývalé Tippeltovy boudy, později hotelu Družba, si nenechte ujít i proto, že je řízné a hořké tak akorát, mimo to nefiltrované a nepasterizované. Můžete si ho koupit i v PET lahvi a připít si s ním na Sněžce. S výkladem sládků se dá absolvovat i exkurze celým pivovarem. *** TETŘÍVEK** OBEČNÝ Lokality, které jsou vyznačené jako území tetřívka, procházejte s respektem, tj. nehlukte a nechodte mimo vyznačené cesty. Ani v zimě nespí, ale snaží se přežít pod sněhem.